

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 19606/2022
22.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Далиборка Марковић, адвокат из ..., против тужене Компаније „Дунав осигурање“ АДО Београд, чији је пуномоћник Зоран Крстев, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Јагодини Гж 1695/22 од 19.08.2022. године, у седници већа одржаној 22.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, изјављеној против пресуде Вишег суда у Јагодини Гж 1695/22 од 19.08.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Јагодини Гж 1695/22 од 19.08.2022. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Јагодини П 41/2022 од 20.04.2022. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 21.500,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П 41/2022 од 20.04.2022. године, првим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 9.000,00 динара са законском затезном каматом од 20.04.2022. године до исплате. Другим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 23.300,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Јагодини Гж 1695/22 од 19.08.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 9.000,00 динара са законском затезном каматом од 20.04.2022. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка и одлучено да свака страна сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

По оцени Врховног касационог суда испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужиоца, као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Одредбама члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20) прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Врховни касациони суд, у границама својих овлашћења прописаних чланом 404. ЗПП, налази да су испуњени услови да се дозволи одлучивање о ревизији тужиоца, као посебној ревизији, јер је то потребно ради уједначавања судске праксе по питању обавезе туженог да накнади тужиоцу материјалну штету која је настала сачињавањем захтева за накнаду штете услед штетног догађаја који је скривио осигураник туженог.

Из наведеног разлога, на основу члана 404. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући основаност ревизије у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дана 19.01.2022.године ангажовао адвоката да га заступа у поступку остваривања накнаде штете пред осигуравајућим друштвом, овде туженим, ради сачињавања захтева за накнаду штете на његовом путничком возилу у саобраћајној незгоди, имајући у виду да је тужилац правно неука странка. Пуномоћник тужиоца је према осигуравајућем друштву истакао захтев за накнаду у висини за заступање тужиоца од 9.000,00 динара, јер је тужиоцу у поступку остваривања накнаде штете пред осигуравајућим друштвом била неопходна правна помоћ.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и тужиоцу досудио тражени трошак за састављање захтева за накнаду штете, опредељен у висини износа који је тужилац платио адвокату, а коју чињеницу тужени у току поступка није ни оспоравао. Тужени је оспоравао само право тужиоца на накнаду овог трошка наводима да је у питању непотребан трошак, с обзиром да се ради о стандардној процедури остваривања накнаде штете пред осигуравајућим друштвом која ни на који начин не угрожава правне интересе тужиоца као корисника накнаде из осигурања.

По становишту првостепеног суда, не постоји пропис који ограничава, условљава или на посебан начин предвиђа могућност грађана да ангажују посебну правну помоћ за случај када грађанин сам одлучи да такву помоћ прибави од стране лица која су законом овлашћена да такву помоћ пружају неограниченом броју лица, нити пропис који на било који начин одређује круг лица која такву помоћ могу прибављати и остварити од стране стручних лица која такву помоћ пружају, у овом случају адвоката. Следом наведеног, а применом одредбе члана 394. Закона о облигационим односима и члана 2. став 1. Адвокатске тарифе, првостепени суд је усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд је, због погрешне примене материјалног права побијаном пресудом преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду трошкова заступања пред осигуравајућом кућом, налазећи да овај трошак тужиоца није био нужан јер тужиоцу у конкретном случају није била неопходна стручна помоћ за сачињавање захтева у вансудском поступку с обзиром да је тужени, који има и образце за подношење одштетног захтева, у обавези да прими сваки захтев и да о њему одлучи у одређеном року.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијским наводима тужиоца указује да је другостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право када је одбио тужбени захтев за накнаду материјалне штете на име сачињавања захтева за накнаду штете пред осигуравајућом кућом.

Одредбом члана 154. став 1 Закона о облигационим односима је прописано да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета) - члан 155. ЗОО. Према одредби члана 185. став 1. ЗОО одговорно лице је дужно да успостави стање које је било пре него што је штета настала.

Одредбама члана 940. став 1. и 941. став 1. ЗОО прописано је да у случају осигурања од одговорности, осигуравач одговара за штету насталу осигураним случајем само ако треће оштећено лице захтева њену накнаду, а оштећено лице може захтевати непосредно од осигуравача накнаду штете коју је претрпело догађајем за који одговара осигураник, али највише до износа осигуравачеве обавезе.

Наиме, основни принцип код накнаде материјалне штете је успостављање стања које је било пре него што је штета настала, а у конкретном случају тужени је као одговорно лице дужан успоставити раније стање, сходно члану 185. став 1. у вези чланова 940. став 1. и 941. став 1. ЗОО. Тужилац је по оцени ревизијског суда имао оправдан трошак за сачињавање захтева за накнаду материјалне штете на његовом путничком возилу.

Тужилац је поднетом тужбом тражио наплату новчаног потраживања у висини награде исплаћене пуномоћнику - адвокату за састав захтева за накнаду штете по полиси осигурања штетника, о којем је тужени одлучио у вансудском поступку. Трошкови подношења овог захтева, у случају да тужени није удовољио тужиоцевом

захтеву и да је била покренута парница за остварење права из уговора о осигурању, остваривали би се као део трошкова парничног поступка, дефинисаних чланом 150. став 1. ЗПП и као издаци учињени поводом поступка.

Међутим, када је парнични поступак, као у овом случају, изостао због прихватања захтева оштећеног, накнада трошкова за радње предузете у претпроцесном поступку које су биле нужне може се остварити као главни захтев у посебном парничном поступку. Странци се, у поступку пред осигуравачем не може ускратити право на ангажовање пуномоћника - адвоката, јер је чланом 67. став 1. и 2. Устава Републике Србије прописано да се сваком, под условима одређеним законом, јемчи право на правну помоћ коју пружа адвокатура, као самостална и независна служба, и службе правне помоћи које се оснивају у јединицама локалне самоуправе у складу са законом.

Стога, по налажењу Врховног касационог суда, тужбени захтев тужиоца има основа у наведеним одредбама Закона о облигационим односима, при чему првостепени суд правилно закључује да постоји одговорност туженог за накнаду трошкова састављања захтева за накнаду штете у вансудском поступку, а да је погрешан закључак другостепеног суда да тужилац није доказао нужност и оправданост тог трошка.

Преиначењем одлуке другостепеног суда и одбијањем жалбе туженог, потврђена је првостепена пресуда која у себи садржи и одлуку о трошковима првостепеног поступка који су тужиоцу правилно одмерени и досуђени.

Тужилац је успео у поступку по ревизији па је на основу чланова 153. став 1, 163. став 2. и 165. став 2. ЗПП тужени обавезан да му накнади тражене и одређене трошкове ревизијског поступка који обухватају трошкове за састав ревизије од стране адвоката у износу од 12.000,00 динара, као и трошкове судске таксе за ревизију у износу од 3.800,00 динара и одлуку о ревизији у износу од 5.700,00 динара, према важећој Таксној тарифи.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**